

SCELEDRO

Dobro znam

još više jaukat ćeš, kad saznaš događaj.
A to da s okom povezanim momak taj
baš nije bio pravi mornar.

1210

PIRGOPOLINIK

Nego tko?

SCELEDRO

Filokomazijin je bio ljubavnik.

PIRGOPOLINIK

A otkud znaš?

SCELEDRO

Napustismo tek Efez grad,
u beskrajni se zagrljše zagrljaj
ko pomamni. Već mišljah, kad će biti kraj.

1215

PIRGOPOLINIK

Dakako, to je skuhao Palestrion,
sve to mi je pripremio taj smradni gad.

SCELEDRO

I treba tako! Kad bi svaki ljubavnik
pretrpio ko ti batina golem broj,
zla ne bi bilo!

1220

PIRGOPOLINIK

Hajdmo kući!

SCELEDRO

(Gledaocima)

Plješčite!

SVRŠETAK

Zlatko Šešelj

Bibliografija LATINA ET GRAECA, nova serija 1-10

1. Studije i članci

- 1) BELAMARIĆ, Senia. *Latinska protumađaronska satira Franje Milašinića*. – XXII/2003, broj 4, str. 53-79.
- 2) BIDJIN, Iva. *Pripovjedač Apulejevih Metamorfoza*. – XXIII/2004, broj 6, str. 41-68.
- 3) BORŠIĆ, Luka. *Trebamo dokolice! Antički poziv na potpuniji život*. – XXI/2002, broj 2, str. 99-132.
- 4) BRATIČEVIĆ, Irena. *Latinsko prigodno pjesništvo u Dubrovniku u 19. st.* – XXIV/2005, broj 8, str. 15-29.
- 5) BREZAK, Sandra. *Homersko pitanje*. – XXI/2002, broj 1, str. 125-143.
- 6) BRICKO, Marina. *Otia Antuna Vrančića i tradicija antičkog epigrama*. – XXIV/2005, broj 8, str. 5-13.
- 7) BRONZOVIĆ, Davida. *Teokritovi gradski mimi i Herondini mimijambi*. – XXII/2003, broj 4, str. 5-33.
- 8) CRNKOVIĆ, Koraljka. *Kalimahov ljubavni epigram*. – XXI/2002, broj 2, str. 65-85.
- 9) ČENGIĆ, Nina. *Neka razmatranja o hipokratskoj medicini i njezinom diskursu*. – XXIII/2004, broj 6, str. 3-19.
- 10) ČENGIĆ, Nina. *O tumačenju kao lingvistički tekst*. – XXI/2002, broj 1, str. 5-16.
- 11) ČOLAKOVIĆ, Zlatan. *Post-tradicionalna epika Avda Mededovića i Homera*. – XXV/2006, broj 10, str. 19-57.
- 12) ČEPULIĆ, Antica – Nada. *Sv. Grgur Nazijanski – najveći pjesnik među grčkim Oci-ma. Pjesma In suos versus: programatski pogled na vlastito pjesništvo*. – XXII/2003, broj 4, str. 35-45.
- 13) GOLDSTEIN, Ivo. *Funkcija Jadrana u ratu Bizantskog Carstva protiv Ostrogota 535-555. godine*. – XXIV/2005, broj 7, str. 31-42.
- 14) GOLDSTEIN, Ivo. *Hrvati, hrvatske zemlje i Bizant*. – XXIV/2005, broj 8, str. 39-52.
- 15) GREČL, Domagoj. *Helena Trojanska – utjelovljenje ženske ljepote*. – XXV/2006, broj 9, str. 5-18.
- 16) IVANIŠEVIĆ, Dora-ŠOŠTARIĆ, Petra. *Baptistinus Frana Lucijana Gundulića*. – XXV/2006, broj 10, str. 99-102.
- 17) KRVIŠEK, Jasna. *Druga knjiga Herodotove »Povijesti« – antička slika Egipta*. – XXIII/2004, broj 5 str. 43-74.
- 18) MARIN, Emilio. *Arheologija i globalizacija. Razmišljanja na temelju iskustva splitskog Arheološkog muzeja*. – XXIII/2004, broj 5 str. 3-8.

- 19) MARTINIĆ-JERČIĆ, Zdravka. *Tragom rimskog panteona. Božanska zaštita poljoprivrede u Rimu.* – XXIV/2005, broj 7, str. 43-60.
- 20) MATASOVIĆ, Ranko. *Jezični tragovi Kelta u Iliriku.* – XXIII/2004, broj 5, str. 5-23.
- 21) NOVAKOVIĆ, Darko. *Hrvatska novolatinska epika.* – XXIV/2005, broj 8, str. 33-38.
- 22) NOVAKOVIĆ, Darko. *Jan Panonije kao prevodilac s grčkoga: Filologija u službi politike.* – XXIII/2004, broj 5 str. 13-27.
- 23) PERIĆ GAVRANČIĆ, Sanja. *Institutiones linguae Illyricae Bartola Kašića 1604. Hrvatski u krilu latinskoga jezika.* – XXIII/2004, broj 6, str. 93-99.
- 24) PERIĆ, Olga. *Rukopis u školskoj nastavi.* – XXIV/2005, broj 7, str. 7-17.
- 25) POSAVEC, Vladimir. *Glicerije – zapadno rimski car i salonitanski biskup.* – XXII/2003, broj 4, str. 48-52.
- 26) POSAVEC, Vladimir. *Jesu li Grci bili inovatori, a Rimljani plagijatori. Rim i Grčka kao stereotip.* – XXIII/2004, broj 6, str. 21-39.
- 27) POSAVEC, Vladimir. *Julio-klaudijevski kult i spomenici u Hrvatskoj.* – XXI/2002, broj 1, str. 17-64.
- 28) POSAVEC, Vladimir. *Patricij Marcelin – krćanin ili poganin.* – XXI/2002, broj 2, str. 59-64.
- 29) REPUŠIĆ, Maja. *Ivan Karlo Anđelić; tiskane latinske pjesme.* – XXIII/2004, broj 5, str. 35-55.
- 30) REZAR, Vladimir. *Rukopisna ostavština Damjana Beneše.* – XXIV/2005, broj 7, str. 19-29.
- 31) SEFEROVIĆ, Relja. *Kristofor Stay nad odrom Ivana Natalija Aletina u Dubrovniku.* – XXV/2006, broj 9, str. 51-71.
- 32) ŠEŠELJ, Maja. *Pompejanski ljubavni grafiti.* – XXI/2002, broj 2, str. 35-57.
- 33) ŠEŠELJ, Zlatko. *Horacije kao nastavni problem. Nekoliko primjera metodčkih mijena u povijesti nastave klasičnih jezika.* – XXI/2002, broj 1, str. 77-88.
- 34) ŠEŠELJ, Zlatko. *Katalozi znanja / Latinski i grčki jezik.* – XXIV/2005, broj 7, str. 3-5.
- 35) ŠEŠELJ, Zlatko. *Zašto klasično obrazovanje danas?* – XXIII/2004, broj 5 str. 9-12.
- 36) ŠOŠTARIĆ, Martina. *Epigrami Mate Luidā Zamanje.* – XXIII/2004, broj 5 str. 29-41.
- 37) TAJČEVIĆ, Lada. *Odsjek za klasičnu filologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.* – XXI/2002, broj 2, str. 3-34.
- 38) TEKAVČIĆ, Pavao. *O latinizmima u književnim istroromanskim tekstovima.* – XXI/2002, broj 1, str. 65-76.
- 39) VILOGORAC, Inga. *Velika majka bogova.* – XXV/2006, broj 9, str. 19-49.
- 40) VODIČKA, Tomislav. *Marko Aurelije i Komod u izvorima i na filmu.* – XXV/2006, broj 10, str. 59-98.
- 41) ZEKIĆ, Jasenko. *Carska prisutnost u epigrafiji Pule i pulskog agera.* – XXIII/2004, broj 6, str. 69-91.

- 42) ZEKIĆ, Jasenko. *Prilog poznavanju antičkih atletskih bacanja.* – XXV/2006, broj 10, str. 5-18.
- 43) ZEMLJAK, Miroslav. *Promjene u definicijama poetike.* – XXIII/2004, broj 5, str. 25-34.

2. Građa

- 44) ANĐELIĆ, Ivan Karlo. *Pjesme.* – XXIII/2004, broj 5, str. 57-66.
*Četiri Anđelićeve pjesme na latinskom.
- 45) SARCASTIUS PSEUDO-NASO, Martinus. *Metamorphosis unica artis poeticae amatoribus et osoribus ad novum annum dicata 1843.* – XXII/2003, broj 4, str. 81-94.
*Cjelovit latinski tekst Milašinovićeve protumađaronske paskvile.

3. Prijevodi

- 46) CICERON. *Govor za Kvinta Ligarija.* Naslov originala: Marcus Tullius Cicero: Pro Quinto Ligario. Preveo Josip Miklič. – XXIII/2004, broj 5, str. 67-80.
- 47) CICERON. *Izbor iz pisama.* Naslov originala: Marcus Tullius Cicero: Epistulae. Prevela Teodora Shek Vugrovečki. – XXIII/2004, broj 5, str. 81-92.
*Sadržava prijevode pisama: Ad Atticum I,2; Ad Familiares V,7; Ad Atticum II, 18; Ad Atticum III,3; Ad Atticum III,4; Ad Atticum III,7; Ad Atticum III,10; Ad Familiares XIV,2; Ad Atticum III,26; Ad Atticum IV,1.
- 48) FARLATI, Danijel. *Illyricum sacrum.* Naslov originala: Daniele Farlati: Illyricum sacrum. Preveo Tonči Maleš. – XXIV/2005, broj 7, str. 61-79.
*Dvojezično izdanje II. i III. paragrafa treće knjige Farlatijeva djela.
- 49) GUNDULIĆ, Fran Lucijan. *Battistino.* Naslov originala: Franciscus Lucianus Gondola: Baptistinus. Prevele Dora Ivanišević i Petra Šoštarčić. – XXV/2006, broj 10, str. 104-133.
*Dvojezično.
- 50) KALIMAH. *Epigrami.* Naslov originala: Καλλιμαχος'Επιγράμματα. Prevela Koraljka Crnković. – XXI/2002, broj 2, str. 87-97.
- 51) PINDAR. *II. Pitijaska oda.* Naslov originala: Πίνδαρος Πυθιακά. Preveo Ranko Matasović. – XXII/2003, broj 4, str. 95-105.
- 52) PLAUT. *Asinaria.* Naslov originala: Titus Maccius Plautus: Asinaria. Preveo Branimir Žganjer. – XXI/2002, broj 1, str. 89-123.
- 53) PLAUT. *Blizanci.* Naslov originala: Titus Maccius Plautus: Menaechmi. Preveo Branimir Žganjer. – XXV/2006, broj 9, str. 73-131.
- 54) PLAUT. *Kućne prikaze.* Naslov originala: Titus Maccius Plautus: Mostellaria. Preveo Branimir Žganjer. – XXIV/2005, broj 8, str. 61-133.
- 55) PLAUT. *Ladarsko uže.* Naslov originala: Titus Maccius Plautus: Rudens. Preveo Branimir Žganjer. – XXIV/2005, broj 7, str.81-151.

- 56) VELEJ PATERKUL. *Rimska povijest, izvadak (96-131. poglavlje)*. Naslov originala: Gaius Velleius Paterculus: *Historiae Romanae*. Preveo Josip Miklič. – XXIII/2004, broj 6, str. 105-134.
- 57) VELEJ PATERKUL. *Rimska povijest, izvadak (96-131. poglavlje)*. Naslov originala: Gaius Velleius Paterculus: *Historiae Romanae*. Preveo Josip Miklič. – XXIII/2004, broj 5, str. 75-105.
- 58) VELEJ PATERKUL. *Rimska povijest, izvadak (96-131. poglavlje)*. Naslov originala: Gaius Velleius Paterculus: *Historiae Romanae*. Preveo Josip Miklič. – XXII/2003, broj 4, str. 107-136.
4. Osvrti, bilješke, obljetnice, izvještaji
- 59) BAGARIĆ, Jadranka. *Međunarodni znanstveni skup Patrimonium in manuscriptis conservatum*. – XXIV/2005, broj 7, str. 155-157.
- 60) BELAMARIĆ DIVJAK, Senia. *Antun Vrančić / Antonius Verantius 1504-1573*. – XXIII/2004, broj 6, str. 101-102.
*Uz 500. godišnjicu rođenja.
- 61) BIDJIN, Iva. *Antička kultura hrvatskog Sredozemlja. XI. klasični seminar za školsku mladež*. – XXIV/2005, broj 8, str. 139-142.
- 62) BIDJIN, Iva. *Antička kultura hrvatskog Sredozemlja. XII. klasični seminar za školsku mladež*. – XXV/2006, broj 10, str. 149-150.
*Izvještaj o radu XII. ljetnog seminara koji se održava u Starom Gradu na Hvaru u srpnju 2006..
- 63) CRNKOVIĆ, Koraljka. *Tradicija grčkog jezika u hrvatskom obrazovnom sustavu. Govor održan 20. lipnja 2003. g. povodom Proslave grčkog jezika, na Pniksu*. – XXIII/2004, broj 5, str. 93-95.
- 64) CRNKOVIĆ, Koraljka. *Četvrto međunarodno natjecanje u poznavanju starogrčkog jezika*. – XXV/2006, broj 9, str. 137-138.
- 65) CRNKOVIĆ, Koraljka. *Drugo međunarodno natjecanje u poznavanju starogrčkog jezika*. – XXIII/2004, broj 5, str. 107-108.
- 66) CRNKOVIĆ, Koraljka. *Ljetni tečaj grčke književnosti i civilizacije »Euroclassica«*. *Atena, 22 – 30. kolovoza, 2003*. – XXII/2003, broj 4, str. 141-142.
- 67) CRNKOVIĆ, Koraljka. *Treće međunarodno natjecanje u poznavanju starogrčkog jezika*. – XXIV/2005, broj 7, str. 153-154.
- 68) FRÖBE NAPRTA, Inga. *Cipar – Afroditin otok*. – XXV/2006, broj 10, str. 153-159.
*Izvještaj o Europskoj radionici i seminaru za profesore starogrčkog jezika koji se održao u Paphosu na otoku Cipru u travnju 2006.
- 69) LOPINA, Vesna. *Izjava Hrvatskog društva klasičnih filologa o položaju klasičnih jezika na državnoj maturi*. – XXV/2006, broj 10, str. 135-137.
- 70) MALEŠ, Tonći. *Ivan Lučić / Ioannes Lucius 1504-1573. (sic!)*
Uz 400. godišnjicu rođenja. U naslovu je očevidna tiskarska pogreška. Lučić je rođen 1604. a umro 1679.

- 71) MALEŠ, Tonći. *Ususret Desetom ljetnom seminaru »Pharos – antička kultura hrvatskog sredozemlja« u Starom Gradu na Hvaru*. – XXII/2003, broj 4, str. 137-139.
- 72) MALEŠ, Tonći. *Varvaria. Kroz tisućljeća sredozemne kulture u Hrvatskoj*. – XXV/2006, broj 10, str. 151-152.
*Izvještaj o prvom ljetnom seminaru održanom u Skradinu i na Bribirskoj glavici u rujnu 2006.
- 73) MALEŠ, Tonći. *XXIV Certamen ciceronianum Arpinas*. – XXIII/2004, broj 5, str. 109-110.
- 74) MALEŠ, Tonći. *XXV Certamen ciceronianum Arpinas*. – XXV/2006, broj 9, str. 139.
- 75) MARTINIĆ-JERČIĆ, Zdravka. *Državno natjecanje u poznavanju klasičnih jezika, šk. god. 2004/05*. – XXIV/2005, broj 8, str. 135-137.
- 76) MARTINIĆ-JERČIĆ, Zdravka. *Državno natjecanje u poznavanju klasičnih jezika, šk. god. 2005/06*. – XXV/2006, broj 9, str. 133-135.
- 77) MARTINIĆ-JERČIĆ, Zdravka. *Grčka večer – otvoreni dan NKG*. – XXV/2006, broj 9, str. 141-142.
- 78) PERIĆ, Olga. *O znanstvenom radu Veljka Gortana (1907-1985)*. – XXIV/2005, broj 8, str. 53-56.
*Povodom dvadesete godišnjice smrti Veljka Gortana, dugogodišnjeg profesora latinskog jezika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.
- 79) PERIĆ, Olga-ŠEŠELJ, Zlatko. *Milivoj Sironić (1915-2006.)*. – XXV/2006, broj 10, str. 139-140.
*Nekrolog povodom smrti dugogodišnjeg profesora grčkog jezika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.
- 80) PERIĆ, Olga-ŠEŠELJ, Zlatko. *90 godina profesora Milivoja Sironića*. – XXIV/2005, broj 8, str. 57-59.
- 81) ŠEŠELJ, Zlatko. [Uvodnik]. – XXV/2006, broj 10, str. 3-4.
- 82) ŠEŠELJ, Zlatko. *Deset godina Privatne klasične gimnazije*. – XXV/2006, broj 10, str. 161-162.
- 83) [ŠEŠELJ, Zlatko]. *Dogodit će se*. – XXV/2006, broj 10, str. 77-178.
*Pregled važnijih natjecanja, obljetnica i događanja u vezi s klasičnim jezicima.
- 84) [ŠEŠELJ, Zlatko]. *Dogodit će se*. – XXV/2006, broj 9, str. 151-152.
*Najava ljetnih seminara u Starom Gradu na Hvaru i u Skradinu, 399. godišnjice Klasične gimnazije u Zagrebu, 10. godišnjice Privatne klasične gimnazije u Zagrebu, te nacionalnih ispita iz latinskog i grčkog jezika.
- 85) ŠEŠELJ, Zlatko. *LATINA ET GRAECA, Institut za klasične jezike i antičku civilizaciju*. – XXV/2006, broj 10, str. 145-147.
*Bilješka o osnutku i početku djelovanja Instituta LATINA ET GRAECA.
- 86) ŠEŠELJ, Zlatko. *Marijan Bručić (1927-2006.)*. – XXV/2006, broj 10, str. 141-143.
* Nekrolog povodom smrti profesora latinskog i grčkog jezika na Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu i njezina direktora.

- 87) ŠEŠELJ, Zlatko. *Riječ urednika*. – XXII/2003, broj 3, str. 3.
 88) [ŠEŠELJ, Zlatko]. *Uvodna riječ*. – XXI/2002, broj 1, str. 3-4.
 89) ŠEŠELJ, Zlatko. *Uvodne riječi*. – XXII/2003, broj 4, str. 3.
 90) ŠEŠELJ, Zlatko. *Uvodne riječi*. – XXI/2005, broj 8, str. 3-4.
 91) ŠEŠELJ, Zlatko. *Uvodne riječi*. – XXIII/2004, broj 6, str. 1-2.
 92) ŠEŠELJ, Zlatko. *Uvodne riječi*. – XXIV/2005, broj 7, str. 1-2.
 93) ŠEŠELJ, Zlatko. *Uvodnik*. – XXV/2006, broj 9, str. 3.
 94) VUČIĆ, Jasna. *2050. obljetnica Cezarove smrti*. – XXV/2006, broj 9, str. 143-145.
 95) VUČIĆ, Jasna. *XXV Certamen ciceronianum Arpinas*. – XXIV/2005 broj 7, str. 159-160.
 96) ZORIĆ, Matija. *Isusovačka klasična gimnazija u Osijeku oživjela antički Rim*. – XXV/2006, broj 9, str. 147-149.

5. Recenzije i prikazi

- 97) BAGARIĆ, Jadranka. *Versifikacija hrvatskih latinista. Književni krug Split, 2001*. – XXIV/2005, broj 7, str. 167-171.
 98) BIDJIN, Iva. *Dubravko Škiljan: Mappa mundi. Izdanja Antibarbarus, Zagreb 2006*. – XXV/2006, broj 10, str. 163-168.
 99) CRNKOVIĆ, Koraljka. *Aristofan: Mir. Preveo i priredio Mladen Škiljan. Biblioteka Latina et Graeca, Zagreb, 2004*. – XXIII/2004, broj 6, str. 139-141.
 100) DEMO, Šime. *Antun Vrančić, Tri spisa. Priredio i preveo Šime Demo. Gradska knjižnica »Juraj Šišgorić«, Šibenik, 2004*. – XXV/2006, broj 10, str. 169-172.
 101) DEMO, Šime. *Lovro Šitović, Grammatica Latino-Illyrica. Pogovor: Pavao Knezović i Šime Demo. Mlade – udruga za istraživanje i proučavanje kulturno-povijesne građe-Ogranak Matice hrvatske, Ljubuški-Synopsis, Sarajevo, 2005*. – XXV/2006, broj 10, str. 173-176.
 102) POSAVEC, Vladimir. *M. Milićević Bradač, Stara Grčke, Grci na Crnome moru. Školska knjiga, Zagreb, 2004*. – XXV/2006, broj 9, str. 153-156.
 103) REŠKOVAC, Tomislav. *Leo Strauss, Grad i čovjek. Preveli N. Petrak i M. Gregorić. Izdanja Antibarbarus, 2004*. – XXIV/2005, broj 8, str. 143-148.
 104) ŠEŠELJ, Zlatko. *Martin Lowry: Svijet Aldusa Manutiusa. Poduzetništvo i učenjaštvo u renesansnoj Veneciji. Izdanja Antibarbarus, Zagreb 2004*. – XXIII/2004, broj 6, str. 135-137.
 105) ŠEŠELJ, Zlatko. *Mirko Dražen Grmek: Medejin kotao. Pokusi na živim bičima u antici. Prijevod Ana Buljan. ArTresor naklada, Zagreb, 2004*. – XXIV/2005, broj 7, str. 161-163.
 106) VUČIĆ, Jasna. *Andrew Solway: RIM – Šetnja vječnim gradom. Školska knjiga 2005*. – XXIV/2005, broj 7, str. 161-162.

- 107) VUČIĆ, Jasna. *Anita Ganeri, Carevi i gladijatori. Prijevod Mate Maras. Školska knjiga 2005*. – XXIV/2005, broj 8, str. 149-150.
 108) VUKOVIĆ, Voljena. *Marko Tulije Ciceron: O govorniku. Prevela i priredila Gorana Stepanić, Matica hrvatska, Zagreb, 2002*. – XXII/2003, broj 4, str. 143-145.

Indeksi

A) Indeks autora

- ANĐELIĆ, 44
 BAGARIĆ, Jadranka 59, 97
 BELAMARIĆ, Senia 1, 60
 BIDJIN, Iva 2, 61, 62, 98
 BORŠIĆ, Luka 3
 BRATIČEVIĆ, Irena 4
 BREZAK, Sandra 5
 BRICKO, Marina 6
 BRONZOVIĆ, Davida 7
 CRNKOVIĆ, Koraljka 8, 66, 64, 65, 66, 67, 99
 ČENGIĆ, Nina 9, 10
 ČOLAKOVIĆ, Zlatan 11
 ČEPULIĆ, Antica – Nada 12
 DEMO, Šime 100, 101
 FRÖBE NAPRTA, Inga 68
 GOLDSTEIN, Ivo 13, 14
 GREČL, Domagoj 15
 IVANIŠEVIĆ, Dora 16
 KRVIŠEK, Jasna (vidi: VUČIĆ, Jasna)
 LOPINA, Vesna 69
 MALEŠ, Tonći 70, 71, 72, 73, 74
 MARIN, Emilio 18
 MARTINIĆ-JERČIĆ, Zdravka 19, 75, 76, 77
 MATASOVIĆ, Ranko 20
 NOVAKOVIĆ, Darko 21, 22
 PERIĆ GAVRANČIĆ, Sanja 23
 PERIĆ, Olga 24, 78, 79, 80
 POSAVEC, Vladimir 25, 26, 27, 28, 102
 REPUŠIĆ, Maja 29
 REŠKOVAC, Tomislav 103
 REZAR, Vladimir 30
 SARCASTIUS PSEUDO-NASO, Martinus 45

SEFEROVIĆ, Relja 31
 ŠEŠELJ, Maja 32
 ŠEŠELJ, Zlatko 33, 34, 35, 79, 80,81, 82,83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 104,105
 ŠOŠTARIĆ, Martina 36
 ŠOŠTARIĆ, Petra 16
 TAJČEVIĆ, Lada 37
 TEKAVČIĆ, Pavao 38
 VILOGORAC, Inga 39
 VODIČKA, Tomislav 40
 VUČIĆ, Jasna 17, 94, 95, 106, 107
 VUKOVIĆ, Voljena 108
 ZEKIĆ, Jasenko 41, 42
 ZEMPLJAK, Miroslav 43
 ZORIĆ, Matija 96

B) Indeks prevoditelja

CRNKOVIĆ, Koraljka 50
 IVANIŠEVIĆ, Dora 49
 MALEŠ, Tonći 48
 MATASOVIĆ, Ranko 51
 MIKLIĆ, Josip 46, 56, 57, 58
 SHEK VUGROVEČKI, Tea 47
 ŠOŠTARIĆ, Petra 49
 ŽGANJER, Branimir 52, 53, 54, 55

Zlatko Šešelj

2050 godina od Ciceronove smrti

NEKOLIKO dana prije prosinačkih Ida, za konzulata Hircija i Panze, Rimljane je sablaznio prizor što su ga mogli vidjeti dovoljno se približivši rostri, govornici odakle su se magistrati obraćali narodu. Na mjestu koje je još odzvanjalo silinom Ciceronova glasa (a rimska je govornička zvijezda, premda već u godinama, još nedavno četrnaest puta izlazila pred Rimljane napadajući Marka Antonija u nadi – ispraznoj, uostalom – da će nepoznati Gaj Oktavije, nakon tiraninove smrti, obnoviti Republiku) ponovo su mogli vidjeti Ciceronovu glavu, no ovog puta nataknutu na vojničko koplje. Glas o Ciceronovoj smrti munjevito je prostrujao Romulovim gradom i mnoštvo je ponovo došlo na Forum i svojom šutnjom iskazalo užas, ganuće, patnju i strah. Dokle će ovi ratovi i proskripcije kositi najbolje od Rimljana?

Tako je, na bijegu iz Italije pred pomahnitalim Antonijevim koljačima, 7. prosinca 43. prije nove ere, u dobi od 63 godine (rođen je 3. siječnja 106.), skončao *defensor rei publicae*, proslavljeni političar, govornik, retoričar i filozof, kojeg je još prije dvadeset godina ta ista *turba mobiliū Quiritium*, kako će prevrtljivu rimsku rulju opisati Horacije, uzdizala do neba kao spasitelja i oca domovine.

Nakon slamanja Katilinine urote, 63. godine prije nove ere Marko Tulije Ciceron, provincijalac iz Arpina, gradića izgubljena u Apeninima, pripadnik viteškog staleža, živio je svoje zvjezdane trenutke. Nedvojbeno najmarkantnija politička i intelektualna figura toga vremena i po svojim sposobnostima, i po britkosti uma, i po snazi upornosti, a nadasve po moralnoj uspravnosti, postigao je – po rimskim mjerilima – sve što je u politici, a to znači u životu, mogao postići: trijumfalno je – premda je bio skorojević – dovršio svoj konzulat pobjedom nad korumpiranim nobilima žednima krvi, vlasti i novca. Ta pobjeda, izvojevana, doduše, na ratnom polju, bila je pak pripremljena oružjem koje nitko bolje od Cicerona nije znao rabiti: govorima. Njegov Prvi govor protiv Katiline, kako svjedoči Salustije, očevic, bio je okidač koji je cijelu urotu, a ona je svojim dubokim korijenima podrovala sve vrijednosti drevne Republike, srušio kao kulu od karata. Pred silinom Ciceronovih riječi Katilini su, naprosto, popustili živci i premda mu se ništa nije, zapravo, moglo dokazati, nakon Ciceronove invektive, napušten od svih senatora, ostavljen da sjedi sam kao kužan, prelama u sebi bijes: *Kad me gurate u propast, svoj ću požar ugasiti rušenjem Grada!*

I u trenu je taj tašti provincijalac, koji se, samo vlastitim sposobnostima postavši konzul, ugurao u svetu kuću drevnih rimskih patricijskih prava – rimski Senat – pokazao bahatim Sulinim lešinarima da još ima junaka spremnih na obranu starih rimskih vrlina.